

Raportti väitöskirjan etenemisestä Alli Paasikiven Säätiölle

Hyvä Alli Paasikiven Säätiön hallitus,

Väitöskirjani Kun suku kasvattaa –lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiantuntijuus sukulaissijaisvanhemmuuden arviointi- ja päätösprosessissa on edennyt käsikirjoituksen kokonaisuuden viimeistelyvaiheeseen. Kiitän lämpimästi tuestanne ja mahdollisuudesta kirjoittaa väitöskirjaani. Edessä on vielä paljon tarkkaa kirjoittamistyötä, mutta tavoitteenani on saada väitös esitarkastusprosessiin vuoden 2019 lopussa.

Tutkimukseni on lähtökohdiltaan moniaineistoinen laadullinen tutkimus, joka kiinnittyy sosiaaliseen konstruktionismiin. Tutkimuskysymykseni ovat millaista tietoa sukulaissijaisvanhemmuuden arviointi- ja päätösprosessissa kerätään, ja millaiset periaatteet ohjaavat sosiaalityöntekijöiden päätöksentekoa. Tutkimukseni teoria kiinnittyy lastensuojelun kontekstiin ja tarkastelen myös, millaisena institutionaalinen raja näyttäytyy sukulaissijaisvanhemmuuden arviointiprosessissa. Aloitan tutkimukseni kuvaamalla sukulaissijaisvanhemmuutta suomalaisessa ja kansainvälisissä tutkimuksissa. Tutkimuksissa todetaan muun muassa sukulaissijoitusten tarjoavan lapselle myönteisiä kokemuksia, mutta niissä tunnistetaan myös sukulaissuhteen tuomat erityispiirteet. Suomalaisia ja kansainvälisiä tutkimuksia on kuitenkin haasteellista verrata keskenään johtuen eri maiden lastensuojelun kehityshistoriasta ja lainsäädännöistä.

Tutkimukseni empiria koostuu kolmesta pääluvusta. Kuvaan ensin, millaista ja mitä tietoa sosiaalityöntekijät tarvitsevat päätöksenteon tueksi. Toiseksi kuvaan sosiaalityöntekijöitä erilaisten suvun suhteiden asiantuntijana ja kolmannessa pääluvussa avaan päätöksenteon prosessia, jossa erilaiset tiedot ja suhteet tulevat arvioiduksi. Tutkimukseni avaa lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiantuntijatehtävää, missä lapsen etua määritellään tiedon, suhteiden ja kiintymyksen perusteella.

Lapsen oikeus saada ja kokea kiintymystä ovat merkittäviä sosiaalityöntekijöiden päätökseen vaikuttavia tekijöitä. Sosiaalityöntekijät tunnistavat sukulaissijoituksen tukevan lapsen identiteetin kehittymistä ja lisäävät lapsen perheeseen liittyvää kuuluvuuden tunnetta. Aina lasta ei kuitenkaan sijoiteta sukulaisperheeseen. Tällaisissa tilanteissa sosiaalityöntekijät tulkitsevat lapsen sijoitukseen liittyvän merkittäviä riskitekijöitä, jotka voivat aiheuttaa lapsen sijoituksen äkillisen keskeytymisen. Päätöksenteonvaiheessa nämä asiat saavat erilaisia painoarvoja.

Tutkimukseni avaa myös lapsen paikkaa ja asemaa sukulaissijaisvanhemmuuden prosessissa. Sosiaalityöntekijöiden työtä ohjaa vahva eettinen asiantuntijuus toimia lapsen äänenä ja etuna. Tästä huolimatta lapsen mielipide kuvantuu aikuisten kuvauksissa ja eri tekijöiden määrittämänä. Tutkimukseni tuottaa tietoa sosiaalityöntekijöiden arviointi- ja päätöksentekoprosessista ja tarjoaa monia uusia tutkimuksellisia avauksia asiasta kiinnostuneille.

Oulussa 30.6.2019

Kaisa Vuolukka